

Švarný, Michal: „Čínská debata o vědě a životních názorech z roku 1923“. Diplomová práce, Ústav Dálného východu FF UK, Praha 2016.

Posudek vedoucího

Autor si vybral pro svou diplomovou práci důležitou debatu z první poloviny 20. století, která vytvořila rozsáhlý pramenný materiál od mnoha autorů s různými perspektivami, ale bývá obvykle popisována jen z pohledu hlavních postav a jejich nejvíce opakovaných zájmů o vědu a životní názory. Významným přínosem této práce i v mezinárodním měřítku je, že rozšiřuje záběr zkoumání „Debaty o vědě a životních názorech“ a do jisté míry obrací předchozí tendence v hodnocení debaty. Michal Švarný nepíše primárně o tom, jaký byl postoj účastníků debaty k vědě či scientismu a jaká byla jeho východiska nebo důsledky, ale všímá si místo toho důležitých otázek „životních názorů“, které motivovaly účastníky k zapojení do debaty, a nuancovaných postojů k nim, nespádajících pouze do dvou protichůdných táborů.

Práce začíná velmi pěkným uvedením do myšlenkové atmosféry, která debatu vyvolala, představením jejích hlavních účastníků a okolností vydání příspěvků periodicky a později ve dvou sbornících. Z nichž druhý je velmi málo známý a obtížně dostupný, přesto o něm autor podal relativně obširnou informaci. Autor také systematicky shrnuje vývoj pohledů na debatu v Číně i za jejími hranicemi, možná však o jednotlivých studiích píše příliš stručně.

Hlavní část práce se zabývá třemi samostatnými, byť propojenými okruhy. Nejprve si všímá užití různých ekvivalentů pojmu „metafyzika“, který se objevuje v názvu debaty, je hlavním scientistou Ding Wenjiangem používán – jako nadávka – proti hlavnímu odpůrci scientismu Zhang Junmaovi, ale jinak vlastně stojí stranou zájmu většiny autorů. V další části popisuje různé postoje k pramenům mravního poznání, což je podle této práce možná nejatraktivnější teoretická otázka pro všechny účastníky sporu. Třetím tématem je vzdělávání a jeho ideální podoby, které bylo od počátku vedoucím praktickým ohledem, na nějž mělo přijetí nebo odmítnutí scientismu dopad.

Autor tuto strukturu naplňuje relevantními úryvky z celé debaty, klasifikovanými do spektra postojů a názorů. Tato metoda vhodně ilustruje základní tezi práce, že debatu nelze zužovat na několik málo klíčových protagonistů a jejich hlavní témata.

Autor píše živým a přitom přesným odborným stylem. Jeho překlady jsou někdy trochu kostrbaté ve snaze zachytit přesnou strukturu argumentu (např. na str. 53). Formálně je práce úhledná, chybou však byla volba bibliografického stylu, který nerozlišuje názvy článků či kapitol na jedné straně a knih či časopisů na druhé. Rušivé je kladení interpunkčních znamének před citace ve formě (autor rok).

Práci hodnotím po všech stránkách jako výbornou. V diskusi by autor mohl zformulovat hypotézu, proč se dosud nikdo nezabýval debatou z pohledu stejných témat jako on, přestože jsou zjevně zásadní.

V Praze dne 16.6.2016

Jiří Hudeček